18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesi - 3

1. “Akıl hiçbir şeyi algılayamaz, duyular hiçbir şeyi düşünemez. Bilgi ancak bunların birleşik faaliyetinden doğar.” **diyen Kant, felsefe tarihi içerisindeki hangi iki görüşü uzlaştırmıştır?**

A) Fenomenoloji - Analitik felsefe

B) Rasyonalizm - Empirizm

C) Pozitivizm - Entüisyonizm

D) Kritizim - Pragmatizm

E) Septisizm - Rasyonalizm

2. Birçoğumuz “özgürlük” veya “devlet” gibi kavramlara sahibiz. Ancak bunlar dünyada görebildiğimiz, dokunabildiğimiz ya da koklayabildiğimiz şeyler değildir. Empirist filozof Locke, özgürlük gibi karmaşık fikirlerin bile, en nihayetinde, basit algı parçalarının bir araya gelmesinden oluştuğunu iddia eder.

Buna göre empirizmin temel iddiası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgi, duyu verilerinin aklın apriori kategorilerinde şekillenmesi ile oluşur.

B) Gerçeğin bilgisi akıl yürütme ve mantıksal çıkarımlarla oluşur.

C) Deneyimlerimizden elde ettiğimiz bilgiler yanıltıcıdır.

D) Tüm bilgilerimizin kaynağı deneyimdir.

E) Mutlak bilginin kaynağı akıldır.

3. Kant, insan aklının kendisi ile dış dünya arasındaki ilişkisini konu edinir. Buna göre, ancak bize göründükleri biçimiyle nesneleri bilebiliriz; bize görünüşlerinin dışında, kendinde nesnelerin nasıl olduğunu bilemeyiz.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) İnsan aklı görünenleri bilebilir.

B) İnsan aklı bilgi edinmede sınırlıdır.

C) Akıl, kendinde şey hakkında bilgi edinemez.

D) İnsan aklı dış dünya hakkında bilgi edinebilir.

E) Tanrı, ruh, ölümsüzlük gibi konular kesin bilgi alanımızın içindedir.

4. Kant’a göre; “Bir esnafın deneyimsiz bir müşteriyi aldatmaması ödeve uygun bir eylemdir. Yoğun alışveriş yapılan bir dükkânda akıllı bir esnaf da böyle bir şey yapmaz; herkes için genel bir fiyat koyar. Öyle ki küçük bir çocuk bile herkes gibi oradan alışveriş yapabilir. Böylece insanlara dürüstçe hizmet edilmiş olur; ama bu, o esnafın bunu ödevden dolayı ve dürüstlük ilkelerine dayandığı için yaptığına inanmamız için yetmez…”

Buna göre bir eylemin ödeve uygun olmasının ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Topluma hizmet etmesi

B) Özgürce yapılmış olması

C) Kişisel çıkara dayanması

D) Temelinde iyi niyetin bulunması

E) Herhangi bir karşılığının olmaması

5. John Locke, “İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme” adlı eserinde Tanrı, evren, ruh, madde gibi konularda düşünmeden önce yapılması gereken ilk işin insanın bilme yetisinin ele alınması olduğunu ve özne olarak neyi bilip neyi bilemeyeceğimizin araştırılarak bilgimizin sınırlarının saptanması gerektiğini belirtmiştir.

John Locke’a göre araştırılması gereken konu öncelikle aşağıdaki alanlardan hangisi ile ilgilidir?

A) Epistemoloji

B) Metafizik

C) Ontoloji

D) Etik

E) Estetik

6. Hegel felsefesinin temel özelliği düşünülür olanla gerçek olanın, düşüncenin yasalarıyla varlığın yasalarının özdeşliğidir. Bu nedenle Hegel, gerçeğin bilgisine deneye başvurmadan sadece akılla ulaşabileceğini söyler. İnsanın doğru bilgiye ulaşmak için varlığa yönelmesi ve onu düşüncesine konu edinmesi yeterlidir.

Hegel’in bu görüşünü aşağıdaki yargılardan hangisi doğru ifade eder?

A) İnsan her şeyin ölçüsüdür.

B) Aklını kullanma cesareti göster.

C) Var olmak algılanmış olmaktır.

D) Bütün bildiklerimiz deneyle başlar ama deneyden çıkmaz.

E) Akılsal olan her şey gerçek; gerçek olan her şey akılsaldır.

18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesi - 3

7. "İnsan özgür doğar ama kendini zincire bağlanmış olarak bulur." diyen Rousseau, "Toplum Sözleşmesi" adlı eserinde insanın, devletin yasalarına itaat ederken aynı zamanda birlikte özgür yaşamanın olanağını sorgular. Bu sorunun çözümünü Rousseau bireyin kendisini bütün haklarıyla toplumun tümüne bağlamasında bulur. Bütünün iyiliğini göz önünde bulunduran bir duyguyla ve siyasi bilinçle topluma bağlanan birey, kaybettiği doğal özgürlüğünün yerine yasal özgürlüğü koyabilecektir.

Buna göre Rousseau için bireyin özgürlüğü aşağıdakilerden hangisiyle sağlanabilir?

A) Doğa durumuna dönülmesiyle
B) Genel iradeye bağlanmayla
C) Kendi özçıkarlarını gerçekleştirmesiyle
D) Devletin başlı başına bir amaç olmasıyla
E) Bireyin temel haklarından vazgeçmesiyle

8. Kant, insan zihninin yalnızca kavram ve kategorileri aracılığıyla kendilerine bir yapı kazandırdığı fenomenleri bilebileceğini, bunun ötesine geçerek şeylerin kendilerini bilemeyeceğini söyler. İnsan bilgisi duyu deneyinin dünyasıyla sınırlıdır ve nesneler ancak insan zihninin yapısına uyduğu için bilinebilir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) İnsan bilgisi sınırlı bir yapıya sahiptir.
B) Metafizik alana dair bilgi imkânsızdır.
C) Bize görünen dünya en yüksek gerçekliktir.
D) İnsan zihni deneyim alanını aşan bir şeyin bilgisine sahip olamaz.
E) Bilgi edinme sürecinde insan zihni aktiftir.

9. "İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme" adlı kitabında aklın içini tamamen boşaltan ve onu sadece bir bilgi edinme yetisine indirgeyen Locke, aklın doğuştan getirdiği teorik ya da pratik hiçbir ilke bulunmadığını söyler. Zihin boş bir levhadır ve işleyeceği malzemenin temini bakımından deneyime bağlıdır.

Buna göre Locke aşağıdakilerden hangisini kabul etmemektedir?

A) Kesin bilgiyi
B) Algısal bilgiyi
C) Apriori bilgiyi
D) Tekillerin bilgisini
E) Bilimsel bilgiyi

10. "Doğa, insanı iki egemen efendinin, haz ve acının hâkimiyeti altına yerleştirmiştir. Ne yapacağımızı gösterdikleri kadar ne yapmamız gerektiğini de yalnız onlar belirler. Bir yanda doğru ve yanlışın ölçütü, diğer yanda neden ve sonuçlar zinciri onların hükmüne bağlanmıştır. Her yaptığımızda, her söylediğimizde ve her düşündüğümüzde bizi yönetirler. Haz ve acıdan kaçmak için sarf ettiğimiz her çaba, sadece onları göstermeye ve onaylamaya hizmet edecektir."

Bentham'a ait bu metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsanın etik varoluşu haz ve acıdan uzaklaşmasına bağlıdır.
B) İnsan belirlenmiş bir doğaya sahip değildir.
C) İnsan davranışlarının temelinde haz ve acı vardır.
D) İnsan özgürlüğünü, doğasından kaçmak için sarf ettiği çabayla gerçekleştirecektir.
E) İnsan eylemlerinde temel alınabilecek nesnel bir ilke yoktur.

11. Kant'a göre bilginin ham maddesi duyulardan gelir. Duyular aklın doğuştan getirdiği kategorilerin içine girer. Bu kategorilerde şekil alarak akıl ilkeleri ile işlenir ve böylece bilgi meydana gelir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Bilginin oluşmasında, duyular tek başına yeterli değildir.
B) Kesin ve doğru bilgilere ulaşmak mümkün değildir.
C) Duyu verileri kategoriler sayesinde şekil alır.
D) Duyularla gelen bilgiler, akıl ilkeleri ile işlenir.
E) Tüm insanlarda aynı kategoriler mevcuttur.

12. Kant bilginin kaynağına ilişkin görüşünü; "Görüsüz kavramlar boş, kavramsız görüler kördür." sözüyle açıklar.

Buna göre bilgilerimizin kaynağı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Tecrübe
B) Sezgi
C) Duyu verileri
D) Akıl ve deney
E) Sezgi ve akıl

